

psyHAG

HUISARTSEN ADVIES GROEP
GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Vrijdag
12 april 2019

ReeHorst, Ede

Symposium
Huisarts en POH-GGZ:
Samen sterker!
Editie 2019

© Peter de Wit

scem.

Ondersteund door:

v&vn
Sociaal Psychiatrisch
Verpleegkundigen

NVvPO
NEDERLANDSE VERENIGING VAN PRAXIS-ONDERSTEUNERS
BOEDEN EN VERBODEN

landelijke vereniging
poh-ggz

nhg
nederlands huisartsen
genootschap

Huisarts en POH-GGZ: Samen Sterker!

Met enthousiasme en trots presenteren we het programma van de derde editie van het PSYHAG symposium “Huisarts en POH-GGZ: Samen Sterker!”. Het enige landelijke symposium georganiseerd door en voor huisartsen en POH's-GGZ. We nodigen u dan ook allen van harte uit om als huisarts en POH-GGZ samen naar deze leerzame dag te komen en u te laten inspireren met als doel “bepakt en bezakt” met een rugzak vol ideeën en praktische tips weer samen huiswaarts te keren en aan de slag te gaan in de praktijk.

Thema's

In deze editie staat het verhaal van de patiënt centraal. Juist door de kennis en ervaring van de patiënt als expert te integreren in de zorg voor mensen met psychische klachten en aandoeningen, kunnen we betere persoonsgerichte zorg leveren. Daarnaast komen thema's als context gericht werken, normaliseren, de-stigmatiseren, werken aan accepteren, herstel en waardevol leven aan bod.

Keynotes

Laat u inspireren door onze keynote speakers **Prof.dr. Ernst Bohlmeijer**, die een pleidooi doet voor werken aan een duurzame geestelijke gezondheid in de huisartsenpraktijk, door **Maartje Witlox** en haar onderzoek naar “Voluit leven” en door het indrukwekkende verhaal van **Piet Boer**, die vertelt over toename van ernstige psychische klachten binnen de gesloten boerencultuur waarin weinig ruimte is voor gesprekken over problemen en emoties.

Workshops en Masterclasses

Na het plenaire gedeelte en de koffie kunt u een keuze maken uit zeven interessante **workshops** over: autisme, zorgmijders, samenwerking huisarts en POH-GGZ, ongewenste kinderloosheid, licht verstandelijke beperking, juridische grenzen van de huisarts en de POH-GGZ en het KOP-model. Na de lunch gaan we in de middag de diepte in en kunt u kiezen uit een zevental **masterclasses** over: KOPP-kinderen, Verslaving en CGT, Persoonlijke ontwikkeling “Voluit leven” en ACT, Overdracht en tegenoverdracht met acteurs, Zorg voor patiënten met EPA, Compassie en ernstige somatiek en Transactionele Analyse in de praktijk.

Komt allen! Het belooft een leerzame en inspirerende dag te worden.

Tot ziens op 12 april in de ReeHorts in Ede!

Lidewij Wind (voorzitter symposiumcommissie)

Van links naar rechts: Mariëlle van der Landen, Sicco Steenhuisen, Lidewij Wind, Peter Seinen, Miriam van Koningsbruggen, Ingrid Houtman en Ietje de Vries

Programma

- 08.45 uur Registratie en ontvangst
- 09.30 uur **Opening en welkom door de voorzitter van de symposiumcommissie**
Lidewij Wind • huisarts, kaderarts GGZ, voorzitter PSYHAG Symposium-commissie
- 09.45 uur **Keynote: Werken aan duurzame geestelijke gezondheid in de huisartsenpraktijk**
Ernst Bohlmeijer • hoogleraar geestelijke gezondheidsbevordering, Universiteit Twente
Maartje Witlox • psycholoog, promovendus, Universiteit van Leiden
- 10.30 uur **Keynote: Wat de kleine zelfstandige niet zegt....**
Piet Boer • voorzitter Zorg om Boer en Tuinder, voormalig bestuurder Friesland Campina, melkveehouder
- 11.00 uur Koffiepauze
- 11.30 uur **Parallelronde 1**
(keuze uit 7 workshops)
- Autisme in de huisartsenpraktijk: hoe herken je het en hoe ga je ermee om?
  - Daklozen en zorgmijders: lessen van de straat voor huisarts en POH-GGZ!
  - Huisarts en POH-GGZ: samen op de tandem!
  - Ongewenste kinderloosheid
  - (H)erkennen van licht verstandelijke beperking in de huisartsenpraktijk
  - Juridische grenzen van de huisarts en de POH-GGZ
  - Methodisch werken met het KOP-model
- 13.00 uur Lunchpauze
- 14.00 uur **Parallelronde 2**
(keuze uit 7 Masterclasses)
- “Lieve mama, wie helpt mij?” Het KOPP-kind in beeld
  - Verslaafd en toch een goed gesprek?
  - “Voluit Leven”, Persoonlijke ontwikkeling en ACT
  - Overdracht en tegenoverdracht, de moeilijke patiënt?
  - Zorg voor patiënten met EPA: je kan meer dan je dacht dat je kon!
  - “Compassie” en de kunst van het aanvaarden van een ernstige somatische aandoening
  - Delicious of Drama? Transactionele analyse in de praktijk!
- 15.15 uur Theepauze
- 15.30 uur **Vervolg masterclasses**
- 16.30 uur **Ludieke afsluiting**
- 16.50 Borrel

Keynote speakers

Werken aan duurzame geestelijke gezondheid in de huisartsenpraktijk

Ernst Bohlmeijer, hoogleraar geestelijke gezondheidsbevordering, Universiteit Twente
Maartje Witlox, psycholoog, promovendus, Universiteit van Leiden

In deze keynote presenteert Ernst Bohlmeijer een nieuw model voor duurzame geestelijke gezondheid. Duurzame geestelijke gezondheid omvat de afwezigheid van ernstige psychische klachten, de aanwezigheid van welbevinden en het vermogen tot adaptatie. Welbevinden is het vermogen om een vreugdevol, betrokken en betekenisvol leven te leiden, ook in de aanwezigheid van psychische of lichamelijke kwetsbaarheid. Hij bespreekt hoe huisarts en POH-GGZ samen vorm kunnen geven aan duurzame geestelijke gezondheid. Maartje Witlox bespreekt een casus en de toepassing van Voluit leven in de praktijk.

Ernst Bohlmeijer • is hoogleraar geestelijke gezondheidsbevordering aan de Universiteit Twente. Hij doet vooral onderzoek naar interventies die bijdragen aan de veerkracht en persoonlijke groei van mensen met psychische klachten. Hij is onder andere (co)auteur van succesvolle hulpboeken als Voluit leven, Compassie als sleutel tot geluk, De kracht van dankbaarheid en het Handboek Positieve Psychologie.

Maartje Witlox • is psycholoog en doet promotieonderzoek naar Voluit leven als eHealth voor ouderen met angstklachten in de huisartsenpraktijk.

Wat de kleine zelfstandige niet zegt...

Piet Boer • voorzitter Zorg om Boer en Tuinder, voormalig bestuurder Friesland Campina, melkveehouder

In alle sectoren neemt de druk op ondernemers toe. Piet Boer neemt de agrarische sector als voorbeeld; door toenemende eisen van de overheid, afnemers en onze samenleving, verliezen sommige melkveehouders het zicht op perspectief. Wanneer dit gebeurt in de relatief gesloten boerencultuur, met weinig ruimte voor gesprekken over problemen en emoties, kunnen melkveehouders in een negatieve spiraal met ernstige gevolgen terecht komen. Parallellen kunnen getrokken worden naar andere groepen in geïsoleerde posities zoals MKB-ers of ZZP-ers.

Parallelronde 1

Workshops

a. Autisme in de huisartspraktijk: hoe herken je het en hoe ga je ermee om?

Sprekers:

José Richters • klinisch psycholoog, psychotherapeut

Alida Stukker • POH-GGZ, met aandachtsgebied autisme, behandelaar Leo Kannerhuis

Samenvatting:

In deze interactieve workshop integreren we filmfragmenten, waarin mensen met autisme aan het woord zijn, met onze kennis en ervaring over autisme en leert de deelnemer hoe autisme gesignaleerd kan worden door de huisarts en POH-GGZ. Er wordt ingegaan op de communicatie met mensen met autisme, do's en don'ts worden besproken en we geven concrete handvatten en adviezen over hoe we aan de slag kunnen gaan met patiënten met autisme of vermoeden van autisme.

b. Daklozen en zorgmijders: lessen van de straat voor huisarts en POH-GGZ!

Sprekers:

Igor van Laere • sociaal geneeskundige, straatdokter

Sicco Steenhuisen • huisarts, kaderarts GGZ

Davor Plestina • POH-GGZ

Samenvatting:

In deze workshop maakt u kennis met de daklozen en zorgmijders als risicogroep. Na de workshop zijn ze geen “heart sinking patients” meer. Uit een vernieuwend project uit Rotterdam leren we de succesfactoren. We leren de medische en niet-medische problemen in deze groep, en deelnemers krijgen inzicht in de negatieve interacties. We leren hoe we kunnen samenwerken met de vele instanties uit het zorgnetwerk rondom deze mensen. We oefenen met do's en don'ts in het eerste consult om continuïteit te geven aan het zorgproces. We bespreken de rol van de huisarts en POH-GGZ als zaakwaarnemer vanuit het zogenaamde Willem Kleine Schaars-model.

c. Huisarts en POH-GGZ: samen op de tandem!

Sprekers:

Erik van Gijssel • huisarts, kaderarts GGZ, grondlegger GGZhuis Zwolle
Evert Hamming • POH-GGZ

Samenvatting:

Omgaan met psychische klachten in de huisartsenpraktijk en de POH-GGZ als onderdeel van de huisartsenvoorziening zijn niet meer weg te denken in dagelijkse praktijk. De manier waarop huisarts en POH-GGZ hierin samenwerken is nog erg divers. In deze workshop gaan we de manier waarop we als huisarts en POH-GGZ samenwerken onder de loep nemen. Dit doen we aan de hand van een klaver-4-model met 4 kernvragen. Hoe werken we samen? Wat zijn onze eigen competenties en wie doet wat? Sluit wat we doen aan bij de praktijkpolulatie? Wat is onze positie in de GGZ-keten en het sociale domein? Kortom, hoe zitten we samen op de tandem en wie zit er aan het stuur? We gaan praktisch aan de slag met opdrachten vanuit het klaver-4-model met als doel de samenwerking te stimuleren en samen te komen tot een mooi praktijkplan.

d. Ongewenste kinderloosheid

Sprekers:

Hennie Huisinga • psychosociaal therapeut, systeemtherapeut
Laetitia Overduin • POH-GGZ, ervaringsdeskundige

Samenvatting:

Vruchtbaarheidsproblematiek en blijvende kinderloosheid hebben een grote en vooral emotionele impact op de betrokkene(n). Denk aan onzekerheid, verdriet en rouw, verandering van toekomstperspectief en gevolgen voor de relatie. Tijdens deze workshop staat deze emotionele problematiek centraal, komt de ervaringsdeskundige aan het woord en krijgt u handvatten voor psycho-sociale ondersteuning in de huisartsenpraktijk.

e. (H)erkennen van licht verstandelijke beperking in de huisartsenpraktijk

Sprekers:

Dorien Cohen Stuart • huisarts, kaderarts GGZ

Jet Driessen • POH-GGZ

Miriam van Koningsbruggen • POH-GGZ

Samenvatting:

In de spreekkamer is het lang niet altijd duidelijk dat we te maken hebben met iemand met een licht verstandelijke beperking (LVB). Toch is het erg belangrijk om deze kwetsbare groep te herkennen, zodat we onze zorg voor deze patiënten kunnen verbeteren. In deze interactieve workshop leren we waaraan we LVB-problematiek kunnen herkennen. De mantelzorger en LVB-patiënt komen in een film aan het woord.

De deelnemers maken kennis met een screeningsmethodiek (SCIL) en leren hoe ze met behulp van gesprekstechnieken vanuit positieve gezondheid en aanpassingen in de praktijkorganisatie de zorg en kansen voor patiënten met LVB kunnen verbeteren.

f. Juridische grenzen van de huisarts en de POH-GGZ

Sprekers:

Ietje de Vries • huisarts, kaderarts GGZ

Kees Wallis • jurist, psycholoog

Samenvatting:

Tijdens deze interactieve workshop worden de belangrijkste juridische aspecten belicht die de POH-GGZ en huisarts in hun dagelijkse werk tegenkomen. Denk bijvoorbeeld aan informatieverstrekking, aansprakelijkheid en de juridische verhouding tussen huisarts en POH-GGZ. We gaan casuïstiek bespreken en deelnemers krijgen praktische tips aangereikt op juridisch vlak in de huisartspraktijk.

g. Methodisch werken met het KOP-model

Sprekers:

Richard Starmans • huisarts, kaderarts GGZ

Paul Rijnders • klinisch psycholoog

Samenvatting:

Paul Reijnders begon bijna veertig jaar geleden met het ontwikkelen van het KOP-model om meer mensen met psychische problemen te kunnen helpen. Inmiddels is het KOP-model opgenomen als generieke interventie in de huisartsenpraktijk. Het KOP-model is een aanpak van psychische klachten die goed aansluit bij de gepresenteerde problematiek in de huisartsenpraktijk. Het is een gemeenschappelijk werkmodel voor huisarts en POH-GGZ. In deze workshop maakt u kennis met dit KOP-model, gaat u actief aan de slag en ervaart u wat het KOP-model voor u als huisarts en POH-GGZ kan betekenen in de begeleiding van patiënten met psychische klachten.

Parallelronde 2

Masterclasses

h. “Lieve mama, wie helpt mij?” Het KOPP-kind in beeld!

Sprekers:

Ellen Kerseboom • kaderhuisarts GGZ, n.p., LHV-ambassadeur kindermishandeling

Sophie Franken • community manager, hoofd educatie Villa Pinedo

Marika van Gemert • trainer, oprichter Academie praten met kinderen

Samenvatting:

In deze masterclass gaan we de documentaire “Lieve Mama” bekijken. Een film over een zoektocht naar hulp voor een psychisch zieke ouder. We bespreken op welke manier we als huisarts en POH-GGZ “kinderen in de knel” kunnen signaleren en hoe je in gesprek kunt gaan met een kind, dat mogelijk in de knel zit (of waarbij je kindermishandeling vermoedt) met toestemming van de ouders. Hierbij vraagt een kind in de basisschoolleeftijd een andere benadering dan een puber.

We gaan oefenen met het systeemgesprek en we leren hoe we als huisarts en POH-GGZ deze kinderen en het gezin tot steun kunnen zijn. Wij zijn overtuigd van de kracht en mogelijkheden van de huisarts, POH-S, POH-GGZ en POH-GGZ Jeugd, om gezinnen, die getroffen zijn door ziekte, te begeleiden en de weg te wijzen naar hulp en ondersteuning zonder onnodige medicalisering en verwijzing. We geven de deelnemers aan deze masterclass tips en tools om deze kinderen samen met hun ouders daadwerkelijk te zien en de aandacht te geven die ze verdienen. Daarmee dragen we tevens bij aan de preventie van psychische problematiek in de volgende generatie(s)!

i. Verslaving “alles op rood”

Sprekers:

Nelly van der Gaarden • huisarts, verslavingsarts, kaderarts GGZ

Feite Hofman • ervaringsdeskundige gokverslaving

Samenvatting:

Rondom het persoonlijke verhaal van Feite gaan we in deze masterclass aan de slag met verslaving in de huisartspraktijk. Feite was 20 jaar verslaafd aan gokken en kan boeiend vertellen over zijn ervaringen. Van binnenuit horen we wat verslaving is en zullen we kijken naar de signalen die Feite gaf naar zijn omgeving.

Na deze masterclass ben je meer alert op de signalen die kunnen wijzen op verslaving en ben je in staat deze signalen te bespreken. Ook reiken we je mogelijkheden aan om mensen in de huisartspraktijk te begeleiden en/of toe te leiden naar passende zorg. Hierbij zullen elementen uit de motiverende gespreksvoering en cognitieve gedragstherapie aan de orde komen. We dagen je uit om in te zetten op een leerzame en direct in de praktijk toepasbare masterclass!

j. “Voluit leven”, Persoonlijke ontwikkeling en ACT

Sprekers:

Dorian Swijting • gz-psycholoog

Sylvia Bloemberg • psycholoog

Lidewij Wind • huisarts, kaderarts GGZ, ACT-trainer en -therapeut

Samenvatting:

De “Voluit leven” methodiek is gebaseerd op ACT (Acceptance and Commitment therapy). Volgens ACT is leed onlosmakelijk verbonden met het leven. Vaak denken we dat we pas kunnen beginnen met leven als we van onze klachten en nare omstandigheden af zijn. ACT leert je om klachten en nare omstandigheden te aanvaarden, hierdoor stopt de dagelijkse strijd en ontstaat er ruimte om die dingen te gaan doen die het leven waardevol maken. ACT biedt een alternatief voor huisarts en patiënt. In deze Masterclass leert de deelnemer de “Voluit leven”-methodiek. We gaan actief aan de slag met oefeningen, zodat deelnemers ervaren wat ACT voor henzelf en de patiënt kan betekenen.

k. Overdracht en tegenoverdracht, de moeilijke patiënt?

Spreker:

Pascal Raats • psychiater

Samenvatting:

In deze workshop gaan we even op onderzoek uit. Hoe zit dat ook alweer met de moeilijke patiëntencontacten en met termen als overdracht en tegenoverdracht? Waarom word je soms zo moe, geïrriteerd of neem je beslissingen die je normaal nooit neemt? Heeft dat met de patiënt of ook met jezelf te maken?

Maar we gaan vooral oefenen en kijken. Zodat we kunnen leren (van elkaar) wat er nu gebeurt in deze contacten. Wat kan je doen? Hoe kan je ervoor zorgen dat je uit de dynamiek blijft, die er tussen jou en de patiënt dreigt te ontstaan?

We gaan kijken en oefenen met verschillende soorten agressie, borderline dynamiek en andere vaker voorkomende moeilijke contacten. Hierbij zullen we gebruik maken van trainingsacteurs die je het vuur aan de schenen zullen leggen!

l. Zorg voor patiënten met EPA: je kan meer dan je dacht dat je kon!

Sprekers:

Krissie Aerts • verpleegkundig specialist GGZ

Christine Weenink • huisarts, kaderarts GGZ

m.m.v. ervaringsdeskundige René

Samenvatting:

Sinds de invoering van de Basis GGZ met toegenomen ambulantisering worden steeds meer mensen met een stabiel chronisch psychiatrisch toestandsbeeld terugverwezen naar de huisartsenpraktijk. Dat betekent voor huisarts en POH-GGZ een verandering van zorg. Het roept vragen op: kan ik dat wel, wat heeft deze doelgroep van mij nodig en hoe organiseer ik die zorg in onze praktijk?

In de Masterclass komen al deze aspecten aan bod. Centraal staat het contact tussen patiënt en hulpverlener. We vragen ons samen met de patiënt af: wat is er aan de hand, waar ligt je kracht, wat is je kwetsbaarheid, wat is je doel en hoe kunnen we samen kijken hoe je dat doel bereikt? De hulpverlener maakt hierbij een switch van 'cure naar care' en sluit aan bij wat de patiënt nodig heeft.

Samenwerking is bij dit alles van groot belang; samenwerking tussen huisarts en POH-GGZ, maar ook andere partners zoals het sociaal wijkteam, de consultatief psychiater, de POH somatiek, fysiotherapeut en diëtiste zijn belangrijk om een brede aanpak neer te kunnen zetten. De patiënt, met zijn eigen schat aan ervaringen, is uiteraard onze belangrijkste samenwerkingspartner.

Laat je in deze interactieve masterclass inspireren op het gebied van bejegening, netwerkzorg en best practices en ontdek samen met ons dat je eigenlijk al veel meer kan dan je dacht dat je kon!

m. "Compassie" en de kunst van het aanvaarden van een ernstige somatische aandoening

Sprekers:

Ernst Bohlmeijer • hoogleraar geestelijke gezondheidsbevordering

Judith Austin • psycholoog, promovendus, ontwikkelaar en onderzoeker van een compassie-app voor patiënten met kanker

Samenvatting:

Wanneer je een ernstige lichamelijke aandoening krijgt, is dat zeer ingrijpend. In deze workshop leggen we uit op welke wijze "compassie en de kunst van het aanvaarden" kunnen helpen bij het zo goed mogelijk omgaan met de emotionele gevolgen van een ernstige ziekte. We illustreren dit aan de hand van ervaringsverhalen van patiënten met kanker en we gaan compassieoefeningen doen, zodat je leert hoe je deze kunt toepassen in de dagelijkse praktijk.

n. Delicious of Drama? Transactionele analyse in de praktijk!

Sprekers:

Theo van der Heijden • opleider Transactionele analyse

Alike Machielsen-Visser • huisarts, kaderarts GGZ, coach Transactionele analyse

Samenvatting:

In deze workshop zullen we uitleg geven over een aantal basisbegrippen uit de transactionele analyse. Aan de hand van een aantal fragmenten uit de film “Vele hemels boven de zevende” van Griet op de Beeck, zullen we nagaan hoe de zogenaamde drama-driehoek zich in het leven van alledag presenteert. Vervolgens zullen we tools aanreiken en gaan we oefenen om vanuit “de drama-driehoek” terug te keren naar de basis, de “delicieuze winnaars driehoek” van de TA: “Ik ben oké, Jij bent oké!”

Doelgroep

Huisartsen en POH's-GGZ, huisartsen i.o. en overige belangstellenden

Accreditatie

Accreditatie is aangevraagd voor 6 punten.

Aanvraag is ingediend voor huisartsen (ABC1), verpleegkundig specialisten GGZ (VSR), POH-GGZ (Kwaliteitsregister V&VN, NVvPO en LV POH-GGZ), Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ)

Inschrijving

Het inschrijfgeld bedraagt:

Huisarts: € 310,-

POH-GGZ: € 235,-

Huisarts i.o.: € 235,-

Overige belangstellenden: € 310,-

U kunt zich inschrijven via www.psyhag.nl

Datum en locatie

Vrijdag 12 april 2019

Congrescentrum ReeHorst

Bennekomseweg 24

6717 LM EDE

Informatie

SCEM

Postbus 21, 4196 ZG Tricht

telefoon 0345 - 57 66 42

e-mail scem@scem.nl

twitter [@scem](https://twitter.com/scem)

www.scem.nl

